

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Unntatt etter offentleglova Offl.
§ 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd
nr. 1

Deres ref
2014/1187

Vår ref
14/137 SL KTV/KR

Dato
27.06.2014

Eget tiltak - Anvendelse av Skatteloven § 14-6 andre ledd - gjeldsordning etter gjeldsordningsloven

Vi viser til brev fra Sivilombudsmannen 27. mai d.å.

1.

I brevet har Sivilombudsmannen tatt opp «av eget tiltak og på generelt grunnlag» spørsmål om, og i hvilken utstrekning, Skatteetaten kan avskjære skattyters rett til fremføring av underskudd etter skatteloven § 14-6 andre ledd på det tidspunkt skattyter har fått etablert en frivillig eller tvungen gjeldsordning etter gjeldsordningsloven (lov 17. juli 1992 nr. 99).

Sivilombudsmannen viser til en uttalelse i Lignings ABC 2013/2014 pkt. 2.1, der det framgår at gjeldsettergivelse ved frivillig gjeldsordning eller tvangsakkord etter lov om gjeldsforhandling og konkurs (lov 8. juni 1984 nr. 58), vil være gjennomført når den frivillige gjeldsordningen er vedtatt, eller stadfestelse av tvangsakkord er vedtatt. Det uttales videre at: «tilsvarende gjelder etter lov 17. juli 1992 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner». Sivilombudsmannen sier at uttalelsen i Lignings ABC ikke synes å ta høyde for at gjeld som inngår i en frivillig eller tvungen gjeldsordning etter gjeldsordningsloven ikke vil være endelig ettergitt før gjeldsordningen er avsluttet i henhold til gjeldsordningsloven kapittel 6.

Finansdepartementet blir bedt om en nærmere redegjørelse for det rettslige grunnlaget for Skatteetatens bruk av skatteloven § 14-6 andre ledd ved gjeldsordning etter gjeldsordningsloven (slik det i praksis kommer til uttrykk i L-ABC).

2.

Spørsmålet er hvilket tidspunkt som gjelder for avskjæring av fremføring av underskudd ved gjeldsordning etter lov om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner.

Skatteloven § 14-6 annet ledd lyder:

«Hvis skattyter åpner offentlig akkordforhandling eller oppnår underhåndsakord med en eller flere av sine kreditorer, kan underskudd for inntektsåret og tidligere år bare kreves fratrukket for den del som overstiger det ettergitte gjeldsbeløpet.»

Forgjengeren til denne bestemmelsen, som kom inn ved en lovendring i 1957, var skatteloven 1911 § 53 første ledd fjerde punktum, som lød:

«Adgang til å kreve fradrag faller også bort når den skattepliktiges bo kommer under konkursbehandling, når han åpner offentlig akkordforhandling eller oppnår underhåndsakord med en eller flere av sine kreditorer. — Departementet kan dispensere fra bestemmelsene i de to foregående punktum.»

Regelen var motivert med at en konkursskyldner mv. ikke bør få inntektsfradrag for et tap som ikke han, men hans kreditorer bærer, og som kommer til fradrag i inntekten på kreditors hånd.

Ved lovendring med virkning fra 1989 fikk bestemmelsen samme innhold som den har i skatteloven i dag. I forarbeidene (Ot.prp. nr. 52 (89-90) s. 11 vises det til dispensasjonspraksis, der det normalt:

«gis samtykke til at underskudd fortsatt kan framføres i den utstrekning det overstiger den ettergitte gjeld. Bakgrunnen for denne praksis er at kreditorer som har ettergitt gjeld normalt får fradrag tilsvarende det beløp den enkelte kreditor har ettergitt, og at debitor ikke bør få fradrag for tap som kreditor har båret gjennom gjeldsettergivelse. Ettergivelse regnes normalt som ikke skattepliktig fordel for debitor.»

Departementet uttaler videre i Ot.prp. nr. 52 at man:

«slutter seg til en arbeidsgruppe som har foreslått at det gis anledning til fortsatt fremføring av den del av det akkumulerte underskudd som overstiger det ettergitte beløp. Dermed unngår man at debitor får fradrag for tap som kreditor har båret. Departementet er videre enig med arbeidsgruppen i at det ikke bør settes som vilkår for reduksjon av det akkumulerte underskudd at kreditor har fradragsrett...»

Det er ingen uttalelser i forarbeidene som gir særskilt pekepinn om hvordan uttrykket «ettergitt gjeldsbeløp» skal forstås. Utgangspunktet skulle derfor være en alminnelig

pengekravrettslig forståelse, dvs. at det avgjørende er når det foreligger en rettslig bindende ettergivelse.

En frivillig gjeldsordning kan gå ut på at gjelden helt eller delvis skal falle bort med en gang. Men den kan også gå ut på at gjelden først skal falle bort «etter utløpet av gjeldsordningsperioden», jf. gjeldsordningsloven § 4-2 første ledd første punktum. I sistnevnte fall skal gjeldsordningsperioden normalt være fem år. I kommentarene til gjeldsordningsloven på Gyldendal rettsdata sier Ernst Moe (note 154): «*Skal gjelden helt eller delvis falle bort etter utløpet av gjeldsordningsperioden, hefter skyldneren for kravet og skal i perioden betale dividende*». En lignende bestemmelse for tvungen gjeldsordning som sier at skyldneren skal være fri for gjelden ved utløpet av gjeldsordningsperioden, finnes i gjeldsordningsloven § 5-2 fjerde ledd. Så lenge perioden ikke er utløpt, kan en kreditor begjære endringer i gjeldsordningen dersom det inntreffer vesentlige forbedringer i skyldnerens økonomiske stilling. Dette kan også skje dersom skyldnerens bolig har steget mye i verdi i perioden. Dersom skyldneren grovt tilsidesetter sine plikter etter gjeldsordningen, kan retten oppheve ordningen på begjæring fra en kreditor, jf. gjeldsordningsloven § 6-2 tredje ledd.

Både ordlyden i gjeldsordningsloven og systemet med en gjeldsordningsperiode tilsier at gjelden ikke er endelig ettergitt før utløpet av gjeldsordningsperioden. I gjeldsordningsperioden er ettergivelsen betinget; ikke bare av at man har nådd et tidspunkt fram i tid, men også av at debitor oppfyller sine plikter i henhold til ordningen og at det ikke inntreffer vesentlige endringer i hans økonomiske stilling. Etter en alminnelig rettslig forståelse er det derfor ikke grunnlag for å si at gjelden er «ettergitt» før gjeldsordningsperioden er utløpt.

Det kan anføres at sammenhengen i skatteloven tilsier at bortfall av underskudd ved ettergivelse bør inntreffe på samme tidspunkt som en inntekt ved ettergivelse ville være skattepliktig (ved eventuell skatteplikt for slike fordeler). Etter realisasjonsprinsippet vil ikke resolutive betingelser av den art som gjelder for endelig ettergivelse i gjeldsordningsperioden hindre tidfesting av fordel vunnet ved ettergivelse. Departementet mener likevel at dette ikke kan være avgjørende ved fortolkning av begrepet ettergivelse i skatteloven § 14-6 annet ledd, når det foreligger en lovregulering i gjeldsordningsloven som sier at skyldneren hefter for gjelden i hele gjeldsordningsperioden.

Det sentrale hensyn bak regelen er at debitor ikke skal få fradrag for et tap som kreditor lider. Det er likevel ingen direkte kobling mellom fradragsrett hos henholdsvis kreditor og debitor; lovteksten stiller ikke krav om dette og forarbeidene sier at en slik kobling ikke finnes, jf. foran.

3.

På denne bakgrunn mener departementet at ved frivillig og tvungen gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, kan skyldnerens gjeld ikke anses ettergitt før ved utløpet av gjeldsordningsperioden, jf. gjeldsordningsloven § 4-2 første ledd og § 5-2 fjerde ledd. Etter departementets oppfatning kan ikke avskjæring av underskudd etter skatteloven § 14-6 annet ledd finne sted før det foreligger en endelig ettergivelse i samsvar med bestemmelsene i gjeldsordningsloven.

Departementet er derfor av den mening at fremstillingen av gjeldende regler på dette punkt i Lignings ABC ikke er dekkende. Departementet vil underrette Skattedirektoratet om dette.

Med hilsen

Bjørn Berre e.f.
avdelingsdirektør

Kåre Aasen Tveit
lovrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Gjenpart: Skattedirektoratet